

Потонуће новинарства: равно до дна

ДРАГАН ДОБРАШИНОВИЋ

На пијаној лађи, којом српско новинарство броди ка извесном и срећном потонућу, не оскудева се ни у чему осим у истини, мери и слободи. Но добро, истина је и тако прецењена, мера давно и неповратно изгубљена а слобода архивирана у музејима, историјским читанкама и заборављеним стиховима. Све је, дакле, на свом месту и баш онако како не ваља и не треба да буде.

Није да у Србији нема новинара. Има их још од 1813. године, када су Димитрије Давидовић и Димитрије Фрушић покренули „Новине сербске“, први дневни лист на нашем језику. Али у Србији, сва је прилика, нема новинарства. Не звучи логично, али је управо тако. А да би се лакше разумело, ваља подсетити да има код нас понешто и фудбалера, али је остало веома мало од фудбала. Нађу се, ту и тамо, и понеки судија и тужилац, али скоро да нема ничега од правде и правосуђа.

И док новинарство у Србији одумире, попут старих заната, ваља се запитати по чему ћемо га запамтити ми, савременици његовог бродолома с почетка двадесет првог века? Можда по томе што је у српским медијима прећутано скоро све што је требало написати и изговорити. И по томе што је написано и изговорено готово све пред чим је ваљало заћутати. И још по томе што се поклонило и покорило свима које је требало разоткрити, оголити и исмејати.

Па какво је, заиста, то наше новинарство, та наша штампа, како се до скоро говорило? Хајде да мало завиримо унутра, међу редове. У Србији је штампа слободна, таман онолико колико је потребно онима чију слободу и моћ ћутањем чува. И независна, баш толико колико одреде они од којих све зависи. И истинита, тек толико да не засмета креативном и лепршавом тумачењу стварности, које се некада, архаично и злонамерно, називало

Фото: Медија центар

лаж. И нецензурирана, и само онако, из лепог васпитања и обзира, стављена на претходни увид и контролу оних после чије се нити говори, нити пише, нити мисли. И истраживачка, све док не оде предалеко и загребе предубоко, па тако закаже неразуман и ничим оправдан састанак са истином.

Неће ово, наравно, изаћи на добро ни овог друштва ни ове земље. Нити ће се, колико год наручиоцима и морално анестезираним интерпретаторима изобличених верзија стварности другачије изгледало, и њима самима зло добрим вратити. Јер штампа, чији је, како је писао Албер Ками, један од најзначајнијих књижевника двадесетог века, који је и сам помало био новинар, „једини циљ да ојача моћ неколицине и једина намера да обесцени одважност свих осталих“, нужно постаје срамота земље и друштва.

А друштво има пуно право да не пристане на срамоту, да јој се одупре и да је одбаци, одбацивши са срамотом и оне који су нам срамоту наменили и њоме нас, за трпељивост и ћутање, заслужено наградили.